

יום הכיפורים

דרשה קודם כל נדרי תרל"ג הספד על רבינו בעל כתב סופר יצוק"ל

בה אתחיל לכתוב מה שאמרתי פה בלאשעף י"א קודם כל נדרי שנת תרל"ג לפ"ק, וגם חסדתי בו פטירת אמ"ו הגאון האמיתי רבן של כל בני הגולה המפורסם בכל קצוי ארץ לשם ולהללה חסידא ופרישא חריף ובקי סיני ועוקר הים שלשלת היוחסין כבוד שם תפארתו מו"ה אהרם שמואל בנימין אב"ד דק"ק פרעסבורג י"א, וזה החלי.

במדרש (ויקרא רבה כ, יב) א"ר חייא בר אבא באחד בניסן מתו בניו של אהרן, ולמה מזכיר מיתתן ביום הכפורים, אלא מלמד שכשם שיום הכפורים מכפר, כך מיתתן של צדיקים מכפרת, ומנין שיום הכפורים מכפר, שנאמר (ויקרא טז, ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, ומנין שמיתתן של צדיקים מכפרת, דכתיב (שמואל ב כא, יד) ויקברו את עצמות שאול וכו', וכתיב (שם) ויעתר אליקים לארץ אחרי כן, עד כאן דברי המדרש.

יש לרדק בדברי המדרש, הראשון כמה שאמר דלכן מזכיר מיתתן

ביום הכיפורים, שכשם שיום מכפר כך מיתת צדיקים מכפרת. קשה למה לי להזכיר מיום הכיפורים, הלא יום כיפור מכפר לבד בלא מיתת צדיקים.

ושנית, על מה שאמר "ומנין שמיתתן מכפרת", דרדק העץ יוסף הלא אמר שיליף מפני שהזכיר ביום כיפור מלמד שמכפר כמו ביום כיפור, ולמה לי להקשות עוד מנין שמיתתן של צדיקים מכפרת וכו'.

ונראה לבאר, דהנה בעוונותינו הרכים בשנה שעברה היה לנו דבר כזה, כי גלקת ארון אלקים בחודש טבת ב"ט לחודש, ומפני מה אני מזכיר מיתתו היום, אלא שדי יכפר לנו עוונותינו בזכותו כמו שאמר המדרש אצל בני אהרן, הגם כי לא אוכל לחדד תחת לשוני כי לא יעשה כן לגדול וצדיק כזה להזכיר אותו במנין קטן כזה, וכמו שאמרו בגמרא (כתובות ק"ג.) דרבי צוה שלא יספרו אותו בעירות רק בכרכים גדולים משום יקרא, ושנית מי אני ומה חיי כי אזכה לזכור ולספור אותו, הלא אין כבודו שאני שפל אנשים

^{א.} דרשה זו נאמרה בעיר באלאוואשגאש [בלאשעף] שהיה עיר מצער ותושביה מועטים.

כי לא נעשתה לפי כבודו, אקוה שלא יחשב לי לחטא, כי בודאי שבוכוהו יכפר לנו ד' חטאותינו, וגם לשפוך דמעות אשר הקב"ה סופרן ומניחן בבית גנוזיו (שבת ק"ה:).

והנה לבאר זאת איך מיתת צדיקים מכפרת, בתחילה נתן הדקדוקים אשר דקדקנו בו על המדרש ואח"כ יובן זאת.

ונראה דכוונת המדרש הוא כך, דהנה באמת יש שני מיני עבירות, עבירות שבין אדם לאדם, ועבירות שבין אדם לחבירו. והנה עבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר (עי' יומא פ"ה:), ועבירות שבין אדם לחבירו - מה מכפר.

ונראה דעל זה מיתת הצדיקים מכפר, דהנה באמת העבירות שבין אדם לחבירו היינו מה שמדברים לשון הרע זה מזה, וכן שאר דברים כיוצא בזה.

והנה איתא בגמרא (סנהדרין צ"ח), דאין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב, וביאר א"י מני מישרים דק"ק פ"ב הכי, דאיתא בספרים דגלות ראשון היה על עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים (עי' יומא ט:), דהיינו עבירות שבין אדם למקום, וחורבן בית שני הי' על עבירות שבין אדם לחבירו, ולכן הוא בעוונותינו הרבים יתו משמונה עשר מאות שנה, דעבירות

במאוד מאוד אזכיר לאדם גדול וצדיק נשגב כזה, אשר כל העולם מלאים מרוב קדושתו ותפארתו ותורתו הגדולה ושיבתו הרמה, אשר נוכל לומר עליו כבירור כי לא הניח כמותו בעולם הזה, וכמו ששמעתי לפרש הכתוב (ירמ' ט, ט) התכוננו וקראו למקוננות ותבואינה, הכוונה כי צריך להביץ ולדקדק מאוד מי ראוי להספיד לאדם גדול, ואם כן מכח שני טעמים הנ"ל נוכל לומר שיותר הי' טוב השתיקה.

אולם על זאת תמכתי יתידותי, כי תלמידים נקראים בני (ספרי פ' אחתקן ו, ז), ואם כי הבן עושה לפעמים שלא כנגד כבוד האב, מדתו של האב לקבל ברצון הכבוד שעשה לו בנו, כי לא יוכל לעשות יותר מחמת עניותו ודלותו.

אהובי ורבותי, הדבר הזה יודע אני בבירור, כי א"י מחמת רוב אהבתו לתלמידיו, אשר גם אני תלמידו הקטנים, ימחול לי, הגם כי לא הי' הכל לפי כבודו, כי מה אוכל לעשות יותר, ולעצור במילין בפרט ביום כזה אשר בשנה העברה כשבא ד' לישב על כסא הדין ביום הדין הנורא יום כיפור, וראה אשר א"י יושב בישיבה ולומד עם תלמידים, בודאי גרמה זכותו להכריע כף המאזנים, אולם בשנה הזה בעוונותינו הרבים אשר חסר לנו, מי יוכל לשתוק ולא להזכיר זה, ולכן הגם

שבין אדם לחבירו אין מתכפרים עד שירצה את חבירו.

והנה עבירות שבין אדם לחבירו הוא כך, אם אחד יעשה עוולה לחבירו, או ידבר ממנו רכילות ולשון הרע מחלוקת וכדומה, הסברא נותנת דוקא אז יש עבירה, אם שכנגדו אינו עושה לו שום דבר לזה שחטא כנגדו, אבל אם הוא בעצמו ינקום ממנו וישלם לו מה שעשה, אז אין כאן שום עבירה, זה כבר פרע ממנו וגמלו השיב לו, ואין לו שום תרעומות. וכן אם אחד דיבר לשון הרע על חבירו, וחבירו דיבר עליו, אז גם כן אין בו חטא, כי פרעו זה לזה, ואולם אם ראובן דיבר רע על שמעון, ושמעון לא דיבר רע עליו, אז החטא נשאר עליו משלם.

וזהו כוונת הגמרא אם יהי' הדור "כולו חייב", היינו שכולם עשו חטאים שבין אדם לחבירו, אז יבוא משיח.

והנה מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לומר שלא יעשה עוולה לאיש אשר דיבר ואשר בייש אותו רבים, או שדיבר עליו לשון הרע, הרי וק הצדיקים אמיתיים, ולכן אם מת הצדיק, והוא יבכה ויתאונן עליו, יכופר לו החטא שחטא כנגד הצדיקים.

ולחםביר הדבר האיך מיתתו מכפרת על עבירות שבין אדם לחבירו הוא כך, דהנה שמעתי בשם

ישמח משה אשר פירש הפסוק ויקרא טו, ל) כי ביום הזה יכפר עליכם, דהכוונה היא כי יום כיפור בעצמו מכפר, אשר כל איש ואשה עומדים בהיכל ד' ומתפללים ומתוודים לפני ד' ומתחרטים על עונותיהם, מכאן מוכח שכל מה שעושים בכל השנה מחמת טרדות הפרנסה ומחמת היצר הרע, אשר לא יוכלו לכבוש אותו, כי ביום הכיפורים אשר היצר אין לו שליטה כל כך (ע"י יומא כ.) נראה מה שישראל עובדים ועושים לד'.

וזה כוונת רבי אשר אמר עיצומו של יום מכפר (ע"י יומא פ"ה:), כוונתו כך היא, כי בעצם היום אם נתבונן זה בעצמו מכפר, כי אנו רואין ביום זה עד היכן קדושת ישראל מגיע, כי מקטן ועד גדול מקיימים ועושים כמו אשר צוה ד' אלקיננו, ואם כן היום בעצמו ממליץ טוב על ישראל. וזה כוונת הכתוב כי "ביום הזה" יכפר עליכם, היינו כמו שאמרנו כי היום בעצמו מכפר.

ומעתה נוכל להבין כי גם מה שחטא נגד צדיקים הוא גם כן מטעם היצר וחילוליו ומחמת מדות רעות אשר יש בכל אחד, והא ראי', כשימות הצדיק בוכה ומתאונן עליו, ומכח זה יש לו כפרה מה שחטא כנגדו ודיבר עליו לשון הרע ורכילות וכיוצא בזה, כי נראה כי על פי האמת הוא אוהב לצדיק.

נר א מ"י פ"ח מהלכות
מועל ומקול הלכה ב ג
סמני ענין ע"ה טו"ש ע"ח
סימן ע"ח ט"ק כ"ג
נר ב מ"י פ"ח מהלכות
מלכות הלכה ג:

לעולם יכנס אדם בכי טוב.

מקדק ר"ת ממקדקים כניסה
ליציאה דכנסנך^א מעיר אחרת איירי^ב מליניף זריש
פסחים (דף ד. ו. וס"ו)^א מאבדנה למספרה סגי לנרוח ממות דכתיב
וישכס אברהם צנקר ודלמחא משום כי טוב הוא ללא השכס אלף ודלי
מצינו לא שייך למימר שאלה בני
טוב שמכיר המוקדים והפחמים
ואע"ג דהכא מיימי קרל ואחס לא
תללו איש מפחה צימו עד צקר
משמע דמצינו נמי מיימי יש לומר
דכיון דהוא סכנתא חשיב כמו לעיר^ב
אחרת וצ"ק דמענין (דף י. ו.) מיימי
קרל דהצק לור ור"י אומר דאין
לדקדק צוה דלורמיה דגמרח צהכי
צפרק צמה מליקין (ז"ה נכס וזה
צין השמשות כהרף עין זו נכס וזה
יולא וצפרק עושין פסין (שירויין דף
כא.) נמי אמרינן אכל אדם מטפס
ועולה מטפס ויורד והא דליף מושכס
אברהם צנקר כהרף עין זו נכס כי
טוב לא היה כריך לאחר מין דאלו לדבר
מלוה דשלומי מלוה אין מוקין^ב (דף י. ו.)

שמלאך

המות מפקיד שם
ב"י. לא גרסינן
שנאמר למכמט יפקיד כליו דגבי
עשרה מסעות של סתריז כתיב האי
קרל (פסחים י.) צל על עית עבר
צמגורו למכמט יפקיד כליו:
מהו דהציל עצמו בממון חבירו.
אציעאל ליה אי חייב לשלם
כשהליל ענמו מפני פקוד נפש:
דלא שביק דהו לאח"כ. צמרייכו
כתיב ויזילה של שעורים שלא
נעלוה ע"מ לשלם עדשים ושל עדשים
שלא לקמיה נמי שזכה זה:

לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב

שנאמר^א ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו
עד בקר ת"ד דבר בעיד כנס רגליך שנאמר
ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר
ואומר^ב לך עמי בא בחדריך וסגור דלתך
בערך ואומר^ג מוחין תשכל הרב ומחדרים
אימה מאי ואומר וכי תימא ה"מ בליליא
אבל ביממא לא תא שמוע לך עמי בא
בחדריך וסגור דלתך וכי תימא ה"מ [היכא]
דליכא אימה מגואי אבל היכא דאיכא אימה
מגואי כי נפיק יתיב ביני אינשי בצוותא
בעלמא טפי מעלי ת"ש מוחין תשכל הרב
ומחדרים אימה אע"ג דמחדרים אימה מוחין
תשכל הרב * רבא בעידן רתחא הוי סבר כוי
דכתיב^ד כי עלה מות בחלוניו ת"ד רעב בעיר
פזר רגליך שנא^ה ויהי רעב בארץ וירד אברם
מצרימה [אגור] [ויגר] שם ואומר^ו אם אמרנו
נבא העיר והרעב בעיר ומתנו שם מאי ואומר
וכי תימא ה"מ היכא דליכא ספק נפשות
אבל היכא דאיכא ספק נפשות לא ת"ש
לכו ונפלה אל מחנה ארם אם יחיונו נחיה
ת"ד דבר בעיר אל יהלך אדם באמצע
הדרך מפני שמלאך המות מהלך באמצע
הדרכים דכיון דיהיבא ליה רשותא מסגי
להדיא שלום בעיר אל יהלך בצדי דרכים
דכיון דלית ליה רשותא מחבי כבוי ומסגי
ת"ד דבר בעיר אל יכנס אדם
כליו וה"מ היכא דלא קרו ביה דרדקי ולא מצלו ביה עשרה ת"ד כלבים בוכים
מלאך המות בא לעיר כלבים משחקים אליהו הנביא בא לעיר וה"מ דלית
בהו נקבה: יתיב רב אמו ורב^ב אסי קמיה דר' יצחק נפחא מר א"ל לימא
מר שמעתתא ומר א"ל לימא מר אנדתא פתח למימר אנדתא ולא שביק
מר פתח למימר שמעתתא ולא שביק מר אמר להם אמשול לכם משל למה
הדבר דומה לאדם שיש לו שתי נשים אחת ילדה ואחת זקניה ילדה מלקטת לו
שחורות נמצא קרה מכאן ומכאן אמר להן אי הכי^ג אימא לכו מלתא דשויה לתרווייכו^ד כי תצא איש
ומצאה קוצים תצא מעצמה שלם ישלם המכעיר את הבערה אמר הקב"ה עלי לשלם את הבערה שהבערתה
אני הציתיה^ה איש כציון שנאמר^ו ויצת איש כציון ותאכל יסודותיה ואני עתיד לבנותה באש שנאמר^ז ואני
איהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה שמעתתא^ח פתח הכתוב בנוקי ממונו וסיים בנוקי גופו
לומר לך אישו משום חציו: ויתאווה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער ויבקעו שלשת
הגבורים במחנה פלשתים וישאבו מים מבור בית לחם אשר בשער [וגו'] מאי קא מיבעיא ליה אמר רבא
אמר ר"ג טמון באש קמיבעיא ליה אי כר'^ט יהודה אי כרבנן ופשטו ליה מאי דפשטו ליה רב הונא אמר
גדישים דשעורים דישאל הוה דהוו מממרי פלשתים בהו וקא מיבעיא ליה מהו להציל עצמו בממון חבירו
שלחו ליה^י אסור להציל עצמו בממון חבירו אבל אתה מלך אתה^{יא} [ומלך]^{יב} פורץ לעשות לו דרך
ואין מוחין בידו ורבנן ואיתימא רבה בר מרי אמרו גדישים דשעורין דישאל הוה וגדישין דעדשים
דפלשתים (ב) וקא מיבעיא להו * מהו ליטול גדישין של שעורין דישאל ליתן לפני בהמתו על מנת לשלם
גדישין של עדשים דפלשתים שלחו ליה^{יג} חבול ישיב רשע גזילה ישלם אע"פ שגזילה משלם רשע הוא
אבל אתה מלך אתה ומוֹלך לעשות לו דרך ואין מוחין בידו בשלמא למאן דאמר לאחלופי
היינו דכתיב חד קרא^{יד} ותהי שם חלקת השדה מלאה עדשים וכתוב חד קרא^{טו} ותהי חלקת השדה מלאה
שעורים אלא למאן דאמר למקלי מאי איבעיא להו להני תרי קראי אמר לך דהוו נמי גדישים דעדשים
דישראל דהוו מיטמרו בהו פלשתים בשלמא למאן דאמר למקלי היינו דכתיב^{טז} ויתיצב בתוך החלקה
ויצילה אלא למ"ד לאחלופי מאי ויצילה דלא שבק דהו לאחלופי בשלמא^{טז} הני תרתי היינו דכתיב תרי קראי

מסורת הש"ס

עם הוספת הש"ס
(א) פסחים ב. [וע"פ]
מענין י: [וע"פ]
(ב) סנהדרין דף לט.
(ג) געיל כה: (ד) [למנן]
ס"א: (ה) [למנן ק"ח]:
(ו) ג"כ ק: סנהדרין כ:
[ינמות ע"י: (ז) ד"ה]
שנאמר: (ח) פסחים ח.
(ט) ע"י מוקפות פסחים
ב. ד"ה יבט, ומסופו
יומא כה. ד"ה אמר וחולין
ס"א: ד"ה מהלך.

הגהות הב"ח

(ב) גמ' דלפסחים הוו
וקא מיבעיא:

גליון הש"ס

גמ' רבא בעידן
רתחא. רבא משמע
רביש' טמון קל: שם
מהו יצויה דרשין
וכי. ע"י סנהדרין דף כ
וכי. ע"י סנהדרין דף כ
ד"ה שפיה מלך: תוס'
ד"ה שפיה מלך: רבא
ע"י גמ' המלך
שפיה מלך: רבא
מלך: רבא
מלך: רבא

הגהות וצינונים

(א) צ"ל רבי אמי ורבי
אסי (ב"ש, ובכתיב ר'
אמי ור' אסי): (ב) צ"ל
וכתיב הגירסא אני
הציתיה: (ג) [ומלשם תוס'
גירסא סח ע"א ד"ה
ובכתיב כ"י דאצ"י
השפוק לא נכתב עזין
הוי ודועיק נחא ג"כ הכא
וע"י סנהדרין פב ע"א]
(ד) צ"ל צדק להוסיף
ל"מ"ד (ב"ש, וביה
ל"מ"ד): (ה) דנציל
לישנא דקרא (באה"מ):
(ו) דנציל י"ש מספיה
(באה"מ): (ז) יש להוסיף
ל"מ"ד אחרת איירי (דבש
מור): (ח) בדפ"י נוסף
זב: (ט) צ"ל מעיר
(רש"י):

ליקוטי רש"י

יכנס בכי טוב. הו"ל
לדק יכנס ערביה לית
מלן בעוד חסמה וזכחה
ולמחר ימנן על ה"ק
המטה וילא ואז טוב לו
שנאמר טוב לו שנאמר
נחור כי טוב וזה ה"ל
טומא מפני היות וממני
לקמטס (פסחים ב.).
נכרע בעוד שהמטה
וזכחה סוף לטפין עזין
אי שאלה צנורות
ועקשם שבער שלם
יעלנו עליו עליות מרגל
אשה או נכר ויצא בכי
טוב. שמתין עד שיואל
כמו וילא אלוקים את
האור כי טוב (והנתי י:).
דשווא. דתרווייכו.
סמאל מעולה לטעיה
כמו (ספר א) אין שוה
להכנס (סנהדרין י:).
ואני איהיה לך חומת
אש. ואני איהיה לך למנן
כאלו מותם אש סביב לה
(וכייה ב. טו). פתח
הכתוב בנוקי ממונו.
דכתיב כי תלך אל אש
דמשמע מעולה. וסיים
בנוקי גופו. דקרי ליה
מעטיל. ציבור דף אשו.

השולח את העברה. משום חציו. חייבו הכתוב דלחיו קעבד דהו כוונתו (לפ"ל כב.). כי ישקני מים. אמרו
רבותינו הולך לשלול שאלה ממנהדרין היושבים בשער צד להם (שמואל ב. כ. טו). שהב"ד פורץ. גזרות אל אחרים
לעשות לו דרך קצר ממונו נפרדו או לכרות (ובכתיב ע"י). פשטו ליה דרך. לטעור ולכרות (סנהדרין ב.). שמעך פורץ
מים וגדר מפניו לעשות לו דרך ולא יטה ימנו וסמאל וספדי צפרת המלך נפקא לן מקראי ונחליה צעתי מלמדת
ללמי רוס לנצי ממחוי קריסי גלגלו משל אחיו כדלענין נמי (בבב"ד דף טו). והכין הגזול ממחוי (שפ"ס ב"ב טו.).

השולח את העברה.

משום חציו. חייבו הכתוב דלחיו קעבד דהו כוונתו (לפ"ל כב.). כי ישקני מים. אמרו
רבותינו הולך לשלול שאלה ממנהדרין היושבים בשער צד להם (שמואל ב. כ. טו). שהב"ד פורץ. גזרות אל אחרים
לעשות לו דרך קצר ממונו נפרדו או לכרות (ובכתיב ע"י). פשטו ליה דרך. לטעור ולכרות (סנהדרין ב.). שמעך פורץ
מים וגדר מפניו לעשות לו דרך ולא יטה ימנו וסמאל וספדי צפרת המלך נפקא לן מקראי ונחליה צעתי מלמדת
ללמי רוס לנצי ממחוי קריסי גלגלו משל אחיו כדלענין נמי (בבב"ד דף טו). והכין הגזול ממחוי (שפ"ס ב"ב טו.).

השולח את העברה.

משום חציו. חייבו הכתוב דלחיו קעבד דהו כוונתו (לפ"ל כב.). כי ישקני מים. אמרו
רבותינו הולך לשלול שאלה ממנהדרין היושבים בשער צד להם (שמואל ב. כ. טו). שהב"ד פורץ. גזרות אל אחרים
לעשות לו דרך קצר ממונו נפרדו או לכרות (ובכתיב ע"י). פשטו ליה דרך. לטעור ולכרות (סנהדרין ב.). שמעך פורץ
מים וגדר מפניו לעשות לו דרך ולא יטה ימנו וסמאל וספדי צפרת המלך נפקא לן מקראי ונחליה צעתי מלמדת
ללמי רוס לנצי ממחוי קריסי גלגלו משל אחיו כדלענין נמי (בבב"ד דף טו). והכין הגזול ממחוי (שפ"ס ב"ב טו.).

השולח את העברה.

משום חציו. חייבו הכתוב דלחיו קעבד דהו כוונתו (לפ"ל כב.). כי ישקני מים. אמרו
רבותינו הולך לשלול שאלה ממנהדרין היושבים בשער צד להם (שמואל ב. כ. טו). שהב"ד פורץ. גזרות אל אחרים
לעשות לו דרך קצר ממונו נפרדו או לכרות (ובכתיב ע"י). פשטו ליה דרך. לטעור ולכרות (סנהדרין ב.). שמעך פורץ
מים וגדר מפניו לעשות לו דרך ולא יטה ימנו וסמאל וספדי צפרת המלך נפקא לן מקראי ונחליה צעתי מלמדת
ללמי רוס לנצי ממחוי קריסי גלגלו משל אחיו כדלענין נמי (בבב"ד דף טו). והכין הגזול ממחוי (שפ"ס ב"ב טו.).

תורה אור השלם

(א) ויקראתם אגרת
אזוב ויבבלתם בדם
אשר בסף והענקתם אל
הבשוקף ואל שתי
המוחות מן הדם אשר
בסף ואתם לא תצאו
איש מפתח ביתו עד
בקר: [ושמח ב. כב.]
(ב) לך עמי בא בחדריך
ויקר דלתך בערך חבי
צנעט רגע עד יצקר
קמט: [ושמח ב. כב.]
(ג) מוחין השלם הרב
ויחדרים אימה גם
בחדר אש בחולה וזקן
עם איש שיבה:
(דברים ל. כד.)
(ח) כי עלה מות
בחוניו
בארמונותיו להכרית
עולל מוחין בחורים
בחדרות: [ושמח ב. כב.]
(ה) ויהי רעב בארץ וירד
אברם מצרימה לגור
שם כי כבד הרעב
בארץ: [ובראשית י. י.]
(ו) אם אמרנו נבוא
העיר והרעב בעיר
ונתנו שם וזב בעינו
פת ונתנו ועתה לכו
ונקלה אל מחנה ארם
אם יחיונו נחיה ואם
ימתנו ונתנו:
[ומלכות ב. ד.]

השולח את העברה.

משום חציו. חייבו הכתוב דלחיו קעבד דהו כוונתו (לפ"ל כב.). כי ישקני מים. אמרו
רבותינו הולך לשלול שאלה ממנהדרין היושבים בשער צד להם (שמואל ב. כ. טו). שהב"ד פורץ. גזרות אל אחרים
לעשות לו דרך קצר ממונו נפרדו או לכרות (ובכתיב ע"י). פשטו ליה דרך. לטעור ולכרות (סנהדרין ב.). שמעך פורץ
מים וגדר מפניו לעשות לו דרך ולא יטה ימנו וסמאל וספדי צפרת המלך נפקא לן מקראי ונחליה צעתי מלמדת
ללמי רוס לנצי ממחוי קריסי גלגלו משל אחיו כדלענין נמי (בבב"ד דף טו). והכין הגזול ממחוי (שפ"ס ב"ב טו.).

השולח את העברה.

משום חציו. חייבו הכתוב דלחיו קעבד דהו כוונתו (לפ"ל כב.). כי ישקני מים. אמרו
רבותינו הולך לשלול שאלה ממנהדרין היושבים בשער צד להם (שמואל ב. כ. טו). שהב"ד פורץ. גזרות אל אחרים
לעשות לו דרך קצר ממונו נפרדו או לכרות (ובכתיב ע"י). פשטו ליה דרך. לטעור ולכרות (סנהדרין ב.). שמעך פורץ
מים וגדר מפניו לעשות לו דרך ולא יטה ימנו וסמאל וספדי צפרת המלך נפקא לן מקראי ונחליה צעתי מלמדת
ללמי רוס לנצי ממחוי קריסי גלגלו משל אחיו כדלענין נמי (בבב"ד דף טו). והכין הגזול ממחוי (שפ"ס ב"ב טו.).

השולח את העברה.

משום חציו. חייבו הכתוב דלחיו קעבד דהו כוונתו (לפ"ל כב.). כי ישקני מים. אמרו
רבותינו הולך לשלול שאלה ממנהדרין היושבים בשער צד להם (שמואל ב. כ. טו). שהב"ד פורץ. גזרות אל אחרים
לעשות לו דרך קצר ממונו נפרדו או לכרות (ובכתיב ע"י). פשטו ליה דרך. לטעור ולכרות (סנהדרין ב.). שמעך פורץ
מים וגדר מפניו לעשות לו דרך ולא יטה ימנו וסמאל וספדי צפרת המלך נפקא לן מקראי ונחליה צעתי מלמדת
ללמי רוס לנצי ממחוי קריסי גלגלו משל אחיו כדלענין נמי (בבב"ד דף טו). והכין הגזול ממחוי (שפ"ס ב"ב טו.).